

ความท้าทายของประชาคมระหว่างประเทศในการจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกและข้อเสนอแนะของประเทศไทยที่มีต่อการจัดทำสนธิสัญญา

The Challenges Faced by the International Community in Drafting a Global Plastics Treaty and Thailand's Proposals Regarding the Treaty's Formulation

ปภัณณวิชญ์ ตปนียากร¹

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000,

เมลติดต่อ: pannavitt@nu.ac.th

Pannavit Tapaneeyakorn

Faculty of Law, Naresuan University, 99, Moo 9, Mueang, Phitsanulok, 65000,

E-mail: pannavitt@nu.ac.th

Received: May 4, 2025; Revised: August 2, 2025; Accepted: October 2, 2025

บทคัดย่อ

ปัญหาพลาสติกเป็นปัญหาที่มีความร้ายแรงกระทบทุกรัฐ ดังนั้น ประชาคมระหว่างประเทศจึงมีความพยายามในการจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก (The Global Plastics Treaty) ขึ้นมา แม้ว่าจะมีการเจรจาจัดทำสนธิสัญญาครั้งล่าสุดที่เมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ ในระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 1 ธันวาคม พ.ศ. 2567 ที่ผ่านมา สนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกก็ยังไม่เกิดขึ้นเนื่องด้วยยังมีความขัดแย้งระหว่างรัฐอยู่ บทความนี้ จึงมีวัตถุประสงค์สามประการคือ ประการที่หนึ่ง เพื่อวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ การจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก ประการที่สอง เพื่อวิเคราะห์ข้อจำกัดของสนธิสัญญาที่มีอยู่ ประการที่สาม เพื่อวิเคราะห์บทบาทและข้อเสนอแนะของประเทศไทย สำหรับความขัดแย้งระหว่างรัฐ คือ รัฐแต่ละกลุ่มมีผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การรวมขอมกันจึงเป็นเรื่องยาก สำหรับข้อจำกัดหลักของสนธิสัญญาที่มีอยู่คือ ไม่ได้มุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาพลาสติกโดยเฉพาะ ในส่วนของบทบาทและข้อเสนอแนะของประเทศไทยนั้น ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเจรจาสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกมาตั้งแต่ต้น อีกทั้งข้อเสนอแนะของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิตอีกด้วย

คำสำคัญ: สนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก ความขัดแย้งระหว่างรัฐ ข้อเสนอแนะของประเทศไทย

¹ อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (Lecturer, Faculty of Law, Naresuan University)

Abstract

The plastic crisis is a severe global issue that affects all nations. In response, the international community has endeavored to establish a Global Plastics Treaty. Although the most recent round of negotiations took place in Busan, South Korea, from 25 November to 1 December 2024, the treaty has yet to be concluded due to ongoing conflicts among states. This article aims to address three main objectives: First, to analyze inter-state conflicts that hinder the successful formation of the Global Plastics Treaty; second, to examine the limitations of existing treaties; and third, to explore Thailand's role and proposals in this context. As for the inter-state conflicts, each group of states holds differing interests, making it difficult to reach a compromise. A key limitation of existing treaties is that they do not specifically focus on addressing the plastic problem. Regarding Thailand's role and proposals, the author argues that Thailand has played a significant role in the treaty negotiations from the outset. Furthermore, Thailand's proposals align with the life-cycle approach to plastic management.

Keywords: Global Plastics Treaty, Inter-state Conflict, Thailand's Proposals

1. บทนำ

ปัจจุบัน มนุษย์กำลังเผชิญปัญหามลพิษจากขยะพลาสติก จากแหล่งข้อมูลของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UN Environmental Programme: UNEP) ได้มีการยืนยันว่า ทุกๆ ปี ขยะพลาสติก 19-23 ล้านตันรั่วไหลออกสู่ระบบนิเวศทางน้ำ ทะเลสาบ แม่น้ำ และทะเล² นอกจากนี้ ตามแหล่งข้อมูลขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature: IUCN) ได้มีการคาดการณ์ว่า จำนวนขยะพลาสติกจะเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2583 (ค.ศ. 2040)³

ในมิติระหว่างประเทศ มลพิษจากพลาสติกเป็นปัญหาที่มีลักษณะข้ามพรมแดน (A Transboundary Nature)⁴ เนื่องจากขยะพลาสติกสามารถแพร่กระจายผ่านทางทะเลและมหาสมุทรโดยผ่านกระแสน้ำหรือคลื่น⁵ นอกจากนี้ ขยะพลาสติกสามารถขนย้ายจากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศหนึ่งได้อีกด้วย ดังนั้นจะต้องอาศัยแนวทางที่เป็นรูปธรรมในระดับโลกในการแก้ไขปัญหา สำหรับหนึ่งในหนทางที่ประชาคมระหว่างประเทศมีความพยายามที่จะทำให้เกิดขึ้นให้ได้ คือ การจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก (The Global Plastics Treaty)

จุดเริ่มต้นของแนวคิดการจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก เริ่มต้นจากการผลักดันของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ โดยได้มีการประชุมของสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Assembly of the United Nations Environment Programme: UNEA) และสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ มีข้อมติที่ 5/14 (UNEA Resolution 5/14)⁶ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ประการที่หนึ่ง สมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ เห็นว่า ระดับมลพิษจากพลาสติก รวมถึงไมโครพลาสติกที่สูงและเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถือเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ร้ายแรงในระดับโลกส่งผลกระทบเชิงลบต่อมิติทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจของการพัฒนาที่ยั่งยืน⁷

² UN Environmental Programme, "Plastic Pollution," accessed December 8, 2024, <https://www.unep.org/plastic-pollution>.

³ International Union for Conservation of Nature, "Plastic Pollution," accessed December 8, 2024, <https://iucn.org/resources/issues-brief/plastic-pollution>.

⁴ Ruth Jebe and Susan Park, "The U.N. Global Plastics Treaty: How Narrative Shapes Global Environmental Policy," *N.C. J. INT'L L.* 50, no 1 (2025): 3.

⁵ National Geographic, "The World's Plastic Pollution Crisis Explained," accessed December 8, 2024, <https://education.nationalgeographic.org/resource/worlds-plastic-pollution-crisis-explained/> และดู Jebe and Park, "The U.N. Global Plastics Treaty: How Narrative Shapes Global Environmental Policy," 4.

⁶ United Nations Environment Programme, "UNEA Resolution 5/14 entitled "End plastic pollution: Towards an international legally binding instrument," last modified May 10, 2022 UNEP/PP/OEWG/1/INF/1, accessed April 28, 2025, https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/39812/OEWG_PP_1_INF_1_UNEA%20resolution.pdf.

⁷ Ibid.

ประการที่สอง สมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ เห็นว่า มลพิษจากพลาสติกในท้องทะเลและจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ มีลักษณะข้ามพรมแดนและต้องได้รับการแก้ไขควบคู่ไปกับผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยใช้แนวทางวงจรชีวิตเต็มรูปแบบของพลาสติก (A Full-Life-Cycle Approach) โดยคำนึงถึงสถานการณ์และศักยภาพของประเทศ⁸

ประการที่สาม สมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติตัดสินใจว่า คณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐจะพัฒนาตราสารระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมายเกี่ยวกับภาวะมลพิษจากพลาสติกรวมถึงมลพิษในสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งอาจรวมถึงแนวทางที่มีผลผูกพันและสมัครใจโดยอิงจากแนวทางวงจรชีวิตเต็มรูปแบบของพลาสติก คำนึงถึงหลักการของปฏิญญาไรโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The Rio Declaration on Environment and Development: Rio Declaration) ตลอดจนสถานการณ์และศักยภาพของชาติ รวมทั้งจะต้องมีบทบัญญัติที่สำคัญ อาทิ บทบัญญัติที่กำหนดวัตถุประสงค์ของตราสาร บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคพลาสติกอย่างยั่งยืน⁹

แม้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี เนื่องจากมี 175 ประเทศสนับสนุนแนวคิดการสร้างตราสารดังกล่าว¹⁰ กระนั้นการเจรจาการสร้างสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกก็ยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควรเนื่องจากจุดมุ่งหมายเดิมของ ที่ประชุมของสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติต้องการที่จะให้ได้ผลลัพธ์ คือการจัดทำสนธิสัญญาให้เสร็จสิ้นภายในปี ค.ศ. 2024 (พ.ศ.2567)¹¹ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีความพยายามจัดทำสนธิสัญญาครั้งล่าสุดที่เมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ ในระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 1 ธันวาคม พ.ศ. 2567¹² แต่ก็ยังไม่ได้ผลลัพธ์ที่คาดหวัง เนื่องจาก สนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกยังไม่เกิดขึ้น เนื่องจากมีความขัดแย้งระหว่างรัฐอยู่

ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ จึงเป็นที่มาของการเขียนบทความวิชาการนี้โดยวัตถุประสงค์ของบทความมีสามประการคือ ประการที่หนึ่ง เพื่อวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จการจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก ประการที่สอง เพื่อวิเคราะห์ข้อจำกัดของสนธิสัญญาที่มีอยู่ ประการที่สาม เพื่อวิเคราะห์บทบาทและข้อเสนอแนะของประเทศไทย

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ World Economic Forum, "Circular Industry Solutions for a Global Plastics Treaty," last modified May 21, 2024, accessed April 28, 2025, <https://www.weforum.org/publications/circular-industry-solutions-for-a-global-plastics-treaty/>.

¹¹ United Nations Environment Programme, "Historic Day in the Campaign to Beat Plastic Pollution: Nations Commit to Develop a Legally Binding Agreement," U.N. Press Release (Mar. 2, 2022), accessed April 28, 2025, <https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/historic-day-campaign-beat-plastic-pollution-nations-commit-develop>.

¹² การประชุมการเจรจาจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกจัดขึ้นที่ปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ ในช่วงเวลา 25 พฤศจิกายน – 1 ธันวาคม 2567 โปรดดู UNEP, "First part of the Fifth Session (INC-5.1)," สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2568, <https://www.unep.org/inc-plastic-pollution/session-5>.

สำหรับโครงสร้างของบทความมีดังนี้ ในหัวข้อ 2 จะกล่าวถึง ความพยายามของประชาคมโลกในการจัดการขยะพลาสติก โดยเป็นการอธิบายวิกฤตการณ์ปัญหาขยะพลาสติกทั่วโลก รวมทั้งแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต ในหัวข้อที่ 3 ผู้เขียนจะวิเคราะห์ว่า สนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะพลาสติก ในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพ หรือไม่ เพียงใด หัวข้อที่ 4 ผู้เขียนจะวิเคราะห์ถึงความท้าทายในการเจรจาจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก หัวข้อที่ 5 ผู้เขียนจะวิเคราะห์บทบาทและข้อเสนอแนะของประเทศไทยที่มีต่อการจัดทำสนธิสัญญา ในหัวข้อที่ 6 จะเป็นการสรุป

2. ความพยายามของประชาคมโลกในการจัดการขยะพลาสติก

2.1 วิกฤตการณ์ปัญหาขยะพลาสติกทั่วโลกและสาเหตุ

ตามรายงานการประชุมประจำปีของ World Economic Forum วิกฤตมลพิษจากพลาสติกทั่วโลกเป็นหนึ่งในความท้าทายเร่งด่วนที่สุดในยุคปัจจุบันและหากปราศจากการดำเนินการใด ๆ การผลิต การใช้ และของเสียจากพลาสติกคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 70% ในปี พ.ศ. 2583

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า โลกที่ไม่มีพลาสติกหรือโพลิเมอร์สังเคราะห์อื่นที่เทียบเคียงเหมือนเป็นสิ่งที่ไม่อาจจินตนาการได้ในปัจจุบัน ถ้าจะย้อนถึงจุดเริ่มต้นและสาเหตุของวิกฤตการณ์ขยะพลาสติกทั่วโลก ตามความเห็นของนักวิทยาศาสตร์เห็นว่า การสะสมของขยะพลาสติกเริ่มต้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจาก มีการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์พลาสติกใหม่ๆ หลายพันรายการ¹³ พลาสติกมีประโยชน์เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น คอนแทคเลนส์ แว่นตา เสื้อผ้า ภาชนะเก็บอาหาร ยานยนต์ ชุดเกราะ แม้กระทั่งตุ๊กตาบาร์บี้¹⁴

อย่างไรก็ตาม การสะสมของพลาสติกจำนวนมากก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากขยะพลาสติกนั้นยากต่อการจัดการและกำจัดอีกทั้งพลาสติกมีอายุยาวนาน กล่าวคือ พลาสติกบางประเภทต้องใช้เวลาหลายร้อยปีในการย่อยสลาย¹⁵ อาทิ ขวดน้ำพลาสติกใช้เวลาในการย่อยสลาย 450 ปี¹⁶

การที่พลาสติกย่อยสลายได้ยากและกำจัดได้ยากจึงนำมาสู่คำถามว่า มนุษย์สามารถกำจัดพลาสติกได้ หรือไม่ และจะกำจัดโดยวิธีการใด โดยทั่วไปพลาสติกสามารถกำจัดได้สามวิธี

¹³ Roland Geyer et al., "Production, use, and fate of all plastics ever made," *Sci. Adv.* 3, e 1700782, (2017): 1.

¹⁴ Jebe and Park, "The U.N. Global Plastics Treaty: How Narrative Shapes Global Environmental Policy," 2.

¹⁵ Ibid., 7-8.

¹⁶ พิชญ์สินี ศรีสวัสดิ์, "มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเล," (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565), 3.

วิธีแรก คือการรีไซเคิล หรือการแปรรูปใหม่ อย่างไรก็ตาม การรีไซเคิลไม่ใช่วิธีการจัดการขยะพลาสติกที่เชื่อถือได้ อัตราการรีไซเคิลพลาสติกทั่วโลกนั้นต่ำมาก และการรีไซเคิลโดยทั่วไปทำให้เกิดความล่าช้ามากกว่า

ทางเลือกที่สอง สำหรับการกำจัดขยะพลาสติกคือการทำลายโดยการเผา การเผาไม่ใช่ทางเลือกที่ดีเช่นกัน เนื่องจาก กระบวนการเผาอาจเป็นพิษได้มากเช่นเดียวกับการผลิตพลาสติก

ทางเลือกที่สาม คือการทิ้งขยะพลาสติกลงในหลุมฝังกลบ หรือแย่กว่านั้นคือ การกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง เช่น การทิ้งขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ¹⁷ จะเห็นว่าวิธีการกำจัดพลาสติกต่างมีข้อเสียทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหามลพิษจากพลาสติกควรคำนึงถึงต้นทาง หรือจุดกำเนิดของพลาสติก แนวทางที่คำนึงถึงจุดกำเนิดของพลาสติก คือ แนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต (Full-Life Cycle Approach)

2.2 แนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต

ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าขยะพลาสติกนั้นยากต่อการจัดการและกำจัด ดังนั้น การแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ เช่น การกำจัดโดยอาศัย 3 วิธีการ การรีไซเคิล การเผา การทิ้ง ย่อมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการพลาสติกจะต้องใช้แนวทางทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต (Full-Life Cycle Approach) ในการจัดการปัญหา

แนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต คือ วิธีการจัดการที่พิจารณาผลกระทบของทุกขั้นตอนในวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์พลาสติก โดยมีลำดับขั้นตอนตั้งแต่ การสกัดวัตถุดิบ การออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่าย การใช้ การกู้คืน และการกำจัด ขั้นตอนการกู้คืน รวมถึงการรีไซเคิลวัสดุและการนำผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อสร้างแบบจำลองแบบหมุนเวียนที่ทรัพยากรจะไม่กลายเป็นของเสีย¹⁸ อาจกล่าวได้ว่าแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิตเป็นการบริหารจัดการพลาสติกตั้งแต่จุดเริ่มต้น จนถึงจุดสุดท้ายของผลิตภัณฑ์¹⁹

¹⁷ Jebe and Park, "The U.N. Global Plastics Treaty: How Narrative Shapes Global Environmental Policy," 12.

¹⁸ UNEP, "How can a life-cycle approach curb the plastic pollution crisis?" last modified June 2, 2022, accessed February 28, 2025, <https://www.unep.org/news-and-stories/story/how-can-life-cycle-approach-curb-plastic-pollution-crisis>

¹⁹ ปารตี พันธุ์ศรีวรรณ และวิชาญจินดา, "แนวทางการบริหารจัดการเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาไมโครพลาสติกปนเปื้อน: การวิเคราะห์นโยบาย," วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 14, น. 2 (2565): 161-162.

ร่างรายงานของคณะกรรมการเจรจาสนธิสัญญาพลาสติกครั้งล่าสุดก็ได้ยืนยันอย่างชัดเจนว่า สนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกต้องออกแบบให้สอดคล้องกับตามแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต²⁰ อีกทั้งรัฐต่างๆ ที่มาเจรจาสนธิสัญญานี้ก็ได้รับรองและเห็นด้วยกับแนวทางนี้ เช่น เกาหลีใต้ สนับสนุนการทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกซึ่งครอบคลุมวงจรชีวิตของพลาสติกทั้งหมดตั้งแต่การผลิตและการบริโภคไปจนถึงการจัดการขยะ²¹ กลุ่มประเทศจากเอเชียแปซิฟิก²² กลุ่มประเทศจากแอฟริกา²³ กลุ่มประเทศละตินอเมริกาและแคริบเบียน²⁴ และ สหภาพยุโรป²⁵ ต่างเห็นด้วยกับแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิตด้วยเช่นเดียวกัน

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิตน่าจะเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเนื่องจากมีรัฐจำนวนมากรับรอง

ก่อนที่จะอภิปราย ความท้าทายของการจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรอภิปรายเกี่ยวกับ ปัญหาของสนธิสัญญาที่มีอยู่ในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกก่อนเพื่อให้ทราบเหตุผลว่าเพราะเหตุใดประชาคมระหว่างประเทศถึงต้องการจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกฉบับใหม่

3. สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะพลาสติก

สนธิสัญญากฎหมายระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับการจัดปัญหาพลาสติกมีลักษณะกระจัดกระจาย แม้ว่าจะมีสนธิสัญญาที่กำหนดมาตรการกว้างๆ ในการแก้ไขปัญหาจากขยะพลาสติก แต่ไม่มีสนธิสัญญาใดเลยที่ออกแบบมาเพื่อควบคุมมลพิษจากพลาสติกโดยตรงและ

²⁰ United Nations Environment Programme, “Draft report of the intergovernmental negotiating committee to develop an international legally binding instrument on plastic pollution, including in the marine environment, on the work of the first part of its fifth session,” UNEP/PP/INC.5/8 10 February 2025 para 1, accessed May 7, 2025, https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/47162/INC_5_1_Report.pdf.

²¹ Ibid, para 11.

²² Asia Pacific Group Regional Statement, “Fifth Session of the Intergovernmental Negotiating Committee on Plastic Pollution including in the marine environment 25 November - 1 December 2024, Busan, Republic of Korea,” accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/apg_statement_for_inc-5_final_0.pdf.

²³ The African Group, “AGN Statements for CG 4,” accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/agn_statements_for_cg_4_preamble_principles_scope_definitions_26-11-24_0.pdf.

²⁴ Group of Latin America and the Caribbean Countries, “Opening Statement November 2024 – Busan, Republic of Korea,” accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/grulac_inc-5_opening_statement_0.pdf.

²⁵ The European Union, “Opening Statement by the European Union and its 27 Member States at the 5th session of the Intergovernmental Negotiating Committee to develop an international legally binding instrument on plastic pollution, including in the marine environment,” accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/eums_inc_5_opening_statement_0.pdf.

โดยเฉพาะ²⁶ สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะพลาสติก มีดังนี้

3.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

สนธิสัญญาระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะพลาสติก คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (The United Nations Convention on the Law of the Sea: UNCLOS)²⁷ ซึ่งต่อไปจะใช้คำว่า UNCLOS เป็นสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล²⁸ เนื่องจากเป็นสนธิสัญญาที่วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งมลพิษต่างๆ อีกทั้งยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นจากข้อพิพาทเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลระหว่างรัฐ ในภาค 15 ของ UNCLOS อีกด้วย²⁹

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของ UNCLOS ในการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกที่สำคัญคือ UNCLOS ไม่ได้กล่าวถึงการจัดการปัญหาขยะพลาสติกโดยตรง³⁰ มีแต่เพียงการกำหนดกฎเกณฑ์กว้างๆ เกี่ยวกับการจัดการมลพิษแต่ละแหล่งเท่านั้น³¹ อาทิ ภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก³² ภาวะมลพิษจากการทิ้งเท³³ ภาวะมลพิษจากเรือ³⁴

²⁶ Jebe and Park, "The U.N. Global Plastics Treaty: How Narrative Shapes Global Environmental Policy," 3, 20.

²⁷ The United Nations Convention on the Law of the Sea (adopted 10 December 1982; entered into force 16 November 1994) 1833 UNTS 396. ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2525 และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 โปรดดู กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย, "กฎหมายทะเล," 11 เม.ย. 2567, สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2568, <https://treaties.mfa.go.th/th/content/%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A5?cate=63d1f3c67edb2e31af2af453>.

²⁸ Rosemary Rayfuse, Aline Jaeckel and Natalie Klein, "International marine environmental law in the 21st century," in *Research Handbook on International Marine Environmental Law*, eds. Rosemary Rayfuse, Aline Jaeckel and Natalie Klein (Edward Elgar, 2023), 32.

²⁹ UNCLOS, PART XV และดู บัณฑิตวิญญู ตปนียากร, "การให้ความเห็นแนะนำของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับผลประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากความเห็นศาล," *วารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* 43, น. 2 (2568), ยศพนธ์ นิธิรุจิโรจน์ และ พิมลกร แสงฟู, "การระงับข้อพิพาททางทะเลไทยเมียนมาภายใต้กลไก ระงับข้อพิพาทของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982: บทเรียนจากคดีทะเลจีนใต้," *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์* 14, น. 1 (2564): 137.

³⁰ Rayfuse, Jaeckel and Klein, "International marine environmental law in the 21st century," 11, Nagtzaam, "A Fraying Patchwork Quilt: International Law and Plastic Pollution," 133, 151.

³¹ Rayfuse, Jaeckel and Klein, "International marine environmental law in the 21st century," 11, และดู วิลาสินี หมายเจริญศรี, "องค์กรพื้นดินท้องทะเลระหว่างประเทศกับการบริหารจัดการทรัพยากรมีชีวิตในบริเวณพื้นที่ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982," *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์* 13, น. 2 (2563): 36.

³² UNCLOS, Article 207.

³³ UNCLOS, Article 210.

³⁴ UNCLOS, Article 211.

3.2 อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลภาวะทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. 1972 และพิธีสาร ค.ศ. 1996

อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลภาวะทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. 1972 หรือ อนุสัญญาลอนดอน 1972 (Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and other Matter, 1972: The London Convention)³⁵ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า The London Convention ซึ่งเป็นหนึ่งในอนุสัญญาโลกฉบับแรกๆ ที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมของมนุษย์ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1975³⁶ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินมาตรการที่เป็นไปได้ทั้งหมดเพื่อป้องกันมลพิษทางทะเลโดยการทิ้งขยะและสิ่งอื่น ๆ³⁷

ในปี ค.ศ. 1996 ได้มีการตรา พิธีสารลอนดอน (the London Protocol) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 24 มีนาคม ค.ศ. 2006 เพื่อปรับปรุงอนุสัญญาให้ทันสมัยยิ่งขึ้น³⁸ นอกจากนั้น พิธีสารนี้จะเข้ามาแทนที่อนุสัญญาซึ่งเป็นไปตามข้อ 23 ของพิธีสาร³⁹ กล่าวคือ พิธีสาร ค.ศ. 1996 ยกเลิก The London Convention ทั้งฉบับในระหว่างรัฐภาคีของพิธีสาร 1996 ซึ่งเป็นภาคี The London Convention ด้วยกัน⁴⁰

แนวทางตามพิธีสารมีวิธีการที่น่าสนใจ เพราะได้นำแนวทางระวังไว้ก่อน (The Precautionary Approach) มาใช้⁴¹ ตามแนวทางนี้ รัฐภาคีของพิธีสารมีพันธกรณีห้ามการทิ้งของเสีย หรือวัสดุอื่นใด ยกเว้นสิ่งที่อนุญาตให้ทิ้งได้ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก⁴² ดังนั้นเมื่อพลาสติกไม่ได้ถูกบรรจุไว้ในพิธีสารจึงอาจตีความได้ว่า ห้ามทิ้งขยะพลาสติกทุกประเภทตามแนวทางระวังไว้ก่อน กระนั้นการห้ามทิ้งขยะพลาสติกบางประเภทก็อาจจะไม่ถูกห้าม

³⁵ Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter (London Convention) (adopted 29 December 1972, entered into force 30 August 1975) 1046 UNTS 120.

³⁶ United Nations Treaty Collection, "Convention on the prevention of marine pollution by dumping of wastes and other matter," accessed April 28, 2025, <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=08000002800fdd18>

³⁷ Nagtzaam, "A Fraying Patchwork Quilt: International Law and Plastic Pollution," 139.

³⁸ International Maritime Organization, "The London Convention and Protocol," accessed April 28, 2025, <https://www.imo.org/en/KnowledgeCentre/ConferencesMeetings/Pages/London-Convention-Protocol.aspx>

³⁹ The London Protocol, Article 23.

⁴⁰ จุมพิต สายสุนทร, กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ การคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ ฯ: วิญญูชน, 2560), 230.

⁴¹ International Maritime Organization, "Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter," accessed April 28, 2025, <https://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/London-Convention-Protocol.aspx>,

⁴² The London Protocol, Article 4 (1).

เสมอไปเนื่องเพราะ ขยะที่ได้รับอนุญาตให้ทิ้งในภาคผนวก 1 เช่น เรือและแท่นขุดเจาะอาจมีส่วนประกอบของพลาสติกซึ่งสามารถสลายตัวเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยได้⁴³ ดังนั้น มาตรการตามอนุสัญญาและพิธีสารนี้จึงไม่ครอบคลุมการจัดการปัญหาพลาสติกทั้งหมด เพราะอาจมีข้อยกเว้นให้ทั้งขยะพลาสติกได้ตามที่ได้อธิบายไปข้างต้น

3.3. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร 1978

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ (International Convention for Prevention of Pollution from Ships: MARPOL) ค.ศ. 1973 และพิธีสาร ค.ศ. 1978 รวมกันเรียกว่า MARPOL 73/78 (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า MARPOL) เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศหลักที่ครอบคลุมถึงการป้องกันมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ⁴⁴ ภาวะมลพิษจากเรืออาจเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ จากการปฏิบัติการของเรือ เช่น การล้างถังน้ำอับเฉา และจากอุบัติเหตุในการเดินเรือ เช่น การชนกันของเรือ⁴⁵ โดย MARPOL 73/78 มีภาคผนวกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาจากขยะพลาสติก คือ ภาคผนวก V⁴⁶

แม้ว่าอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร 1978 จะถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งเพราะได้มีการควบคุมการทิ้งขยะพลาสติกในภาคผนวก V กระนั้นก็มีข้อจำกัดในเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการพลาสติกทั้งหมดอยู่ เนื่องเพราะมลพิษขยะพลาสติกซึ่งควบคุมในภาคผนวก V เป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ของมลพิษจากพลาสติกทั้งหมดเท่านั้น⁴⁷ กล่าวคือจำกัดเฉพาะมลภาวะพลาสติกทางทะเลที่มีแหล่งกำเนิดจากทะเลเท่านั้น โดยไม่ได้ครอบคลุมไปถึงขยะพลาสติกจากแหล่งบนบกซึ่งเป็นแหล่งที่ผลิตขยะพลาสติกมากที่สุด⁴⁸ ด้วยเหตุนี้ มลพิษจากพลาสติกบนบกยังคงเข้าสู่สิ่งแวดล้อมทางทะเลและปริมาณขยะพลาสติกในมหาสมุทรยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁴⁹

⁴³ Nagtzaam, "A Fraying Patchwork Quilt: International Law and Plastic Pollution," 140.

⁴⁴ International Maritime Organization, "International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL)," accessed April 28, 2025, [https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-\(MARPOL\).aspx](https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx).

⁴⁵ จุมพต สายสุนทร, กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ การคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล, 269.

⁴⁶ International Maritime Organization, Marine Environment Protection Committee, "Resolution MEPC.201(62): Amendments to the Annex of the Protocol of 1978 Relating to the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973 (Revised MARPOL Annex V)," adopted July 15, 2011, accessed April 28, 2025, [https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/MEPC-Documents/MEPC.201\(62\).pdf](https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/MEPC-Documents/MEPC.201(62).pdf).

⁴⁷ Nagtzaam, "A Fraying Patchwork Quilt: International Law and Plastic Pollution," 142.

⁴⁸ Ibid., 142, see also, International Union for Conservation of Nature, "Plastic Pollution." ; พิชญ์สินี ศรีสวัสดิ์, "มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเล," 3.

⁴⁹ Nagtzaam, "A Fraying Patchwork Quilt: International Law and Plastic Pollution," 143.

4. ความขัดแย้งระหว่างรัฐในการจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก

ตามที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อที่ 3 เนื่องด้วยสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะพลาสติกมีข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้น จึงเป็นที่มาในการเจรจาสนธิสัญญาเกี่ยวกับพลาสติกฉบับใหม่ แม้ว่าจะมีการประชุมในการจัดทำสนธิสัญญาหลายครั้งตั้งแต่การประชุมครั้งแรกที่เมืองปุนตาเดเลเอสเต ประเทศอุรุกวัย ในระหว่างวันที่ 28 พฤศจิกายน ถึง 2 ธันวาคม พ.ศ. 2565 จนกระทั่งถึงการประชุมครั้งสุดท้ายที่เมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ ในระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 1 ธันวาคม พ.ศ. 2567 กระนั้น สนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกก็ยังไม่เกิดขึ้น เนื่องจาก มีความขัดแย้งระหว่างรัฐในเรื่องผลประโยชน์⁵⁰

ในการเจรจาสนธิสัญญาพลาสติก รัฐหลายรัฐมีผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพลาสติก รัฐที่มีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพลาสติกย่อมต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมตนโดยไม่ต้องการสนธิสัญญาที่มีมาตรการครอบคลุมไปถึงการจำกัดจำนวนการผลิตพลาสติกเพราะกระทบต่อเศรษฐกิจของตน อาทิ กลุ่มประเทศที่มีแนวคิดเหมือนกัน (The Like Minded Countries) ที่นำโดยประเทศผู้ผลิตน้ำมัน เช่น ซาอุดีอาระเบีย รัสเซีย และอิหร่าน เห็นว่าควรเน้นที่การจัดการขยะและการรีไซเคิลมากกว่าการจำกัดการผลิตจุดยืนของกลุ่มดังกล่าวมีรากฐานมาจากความกังวลด้านเศรษฐกิจ เนื่องจาก ประเทศเหล่านี้ เป็นผู้ดำเนินการลงทุนในอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงฟอสซิลและปิโตรเคมี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการผลิตพลาสติก⁵¹

โดยคุณเวตซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มประเทศที่มีแนวคิดเหมือนกัน ได้มีการกล่าวแถลงการณ์ในระหว่างการเจรจาสนธิสัญญาพลาสติกว่า เราขอเน้นย้ำว่าวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญานี้คือการยุติมลภาวะจากพลาสติก ไม่ใช่พลาสติกโดยตรง พลาสติกได้นำมาซึ่งประโยชน์มหาศาลต่อสังคมทั่วโลก ตั้งแต่การพัฒนากระบวนการและคุณภาพและโครงสร้างพื้นฐาน ไปจนถึงการสนับสนุนเกษตรกรรมสมัยใหม่และระบบพลังงานหมุนเวียน การพยายามเลิกใช้พลาสติกเป็นวิสัยทัศน์ที่จะแก้ไขปัญหามลภาวะจากพลาสติก สิ่งที่จะต้องบันทึกความก้าวหน้าระดับโลกและทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจเลวร้ายลง⁵²

ในขณะที่ แนวร่วมเพื่อยุติมลพิษจากพลาสติก (High Ambition Coalition to End Plastic Pollution: HAC)52F53 เห็นว่า สนธิสัญญาพลาสติกควรครอบคลุมมาตรการลดการผลิตพลาสติก

⁵⁰ Mitota P. Omolere, "The Outcome of the Global Plastic Treaty Negotiations in Busan: A Pivotal Moment or a Missed Opportunity?," Jan 2nd 2025 accessed April 28, 2025, <https://earth.org/the-outcome-of-the-global-plastic-treaty-negotiations-in-busan-a-pivotal-moment-or-a-missed-opportunity/>.

⁵¹ Ibid.

⁵² Kuwait on behalf of the Like Minded Countries, "Statement for the Plenary – 1st December 2024," accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/speech_plenary_1-12-2024_1.pdf.

⁵³ แนวร่วมเพื่อยุติมลพิษจากพลาสติก High Ambition Coalition to End Plastic Pollution: HAC ณ ขณะนี้มีสมาชิก จำนวน 70 สมาชิกซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกที่เป็นรัฐและสหภาพยุโรปซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศ โปรด

ที่แหล่งกำเนิดด้วยไม่ใช่แค่เน้นที่การจัดการขยะและการรีไซเคิลเท่านั้น⁵⁴ โดยแนวร่วมเพื่อยุติมลพิษจากพลาสติกได้มีการกล่าวแถลงการณ์ในระหว่างการเจรจาสนธิสัญญาพลาสติกว่า เราขอเน้นย้ำถึงความทะเยอทะยานร่วมกันในการยุติมลภาวะจากพลาสติกภายในปี ค.ศ. 2040 ...โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นของสนธิสัญญาที่ใช้แนวทางครอบคลุมถึงวงจรชีวิตทั้งหมดของพลาสติก ซึ่งรวมถึงการออกแบบ การผลิต การบริโภค และการสิ้นสุดอายุการใช้งาน⁵⁵

ดังนั้น ตามความเห็นของแนวร่วมเพื่อยุติมลพิษจากพลาสติก การจำกัดจำนวนการผลิตพลาสติกจึงเป็นเรื่องที่สนธิสัญญาพลาสติกควรมีมาตรการกำหนดไว้ด้วย เนื่องจาก เป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต

โดยสรุป กลุ่มประเทศทั้ง 2 กลุ่มต่างนำเสนอแนวทางในการจัดการปัญหาที่แตกต่างกัน ฝ่ายกลุ่มประเทศที่มีแนวคิดเหมือนกัน เห็นว่าไม่ควรจำกัดการผลิตพลาสติกเพราะจะส่งผลกระทบต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ในขณะที่แนวร่วมเพื่อยุติมลพิษจากพลาสติกเห็นว่าควรมีมาตรการจำกัดการผลิตพลาสติกมาตั้งแต่ต้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต

5. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทและข้อเสนอแนะของประเทศไทยในการผลักดันให้มีสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก

ประเทศไทยได้มีบทบาทในการเจรจาสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกมาตั้งแต่ต้น กล่าวคือ ประเทศไทยได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการผลักดันให้มีข้อมติที่ 5/14 ของสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ โดยหนึ่งในสาระสำคัญตามที่ได้อธิบายในหัวข้อที่ 1 คือ การให้รัฐทั้งหลายเข้าร่วมเจรจาและจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลก⁵⁶ สำหรับจุดยืนของประเทศไทย คือประเทศไทยได้ยืนยันที่จะสนับสนุนให้มีการเจรจาและจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกโดยยึดถือแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต⁵⁷ โดยในการประชุมครั้งล่าสุดที่เมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศไทยได้เสนอข้อเสนอแนะในการจัดทำสนธิ

ดู High Ambition Coalition to End Plastic Pollution, accessed April 28, 2025, <https://hactoendplasticpollution.org/>

⁵⁴ Rémi Parmentier, "Plastics Treaty: What Went Wrong in Busan? What's Next?," SDG Knowledge Hub 24 December 2024 accessed April 28, 2025, <https://sdg.iisd.org/commentary/guest-articles/plastics-treaty-what-went-wrong-in-busan-whats-next/>.

⁵⁵ "HAC Member States Ministerial Joint Statement for INC-5," accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/final-hac-ministerial-joint-statement-for-inc-5-for-publication-67-mem-bers_0.pdf.

⁵⁶ Thailand, First part of the Fifth Session (INC-5.1), "Thailand's statement at the fifth session of Intergovernmental Negotiating Committee to develop an international legally binding instrument on plastic pollution, including in the marine environment (INC-5) 25 November 2024, Busan Exhibition and Convention Center (BEXCO), Busan, Republic of Korea," accessed April 11, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/thailand_national_statement_inc5_final_27_nov.pdf.

⁵⁷ Ibid.

สัญญาพลาสติกระดับโลก โดยมีสาระสำคัญดังนี้

สาระสำคัญประการที่หนึ่ง สนธิสัญญาควรให้ความสำคัญในการลดอุปทานพลาสติกส่วนเกินที่ไม่จำเป็นเป็นลำดับแรก เพื่อบริหารจัดการการผลิตและการบริโภคพลาสติกในระดับที่ยั่งยืน ดังนั้น สนธิสัญญาควรมีมาตรการที่สามารถกำหนดปริมาณการผลิตพลาสติกทั่วโลก⁵⁸

ผู้เขียนมีข้อพิจารณาต่อข้อเสนอแนะของประเทศไทยในประเด็นนี้ดังนี้ การที่ประเทศไทยสนับสนุนให้มีการลดอุปทานพลาสติกส่วนเกินย่อมสอดคล้องกับแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต อีกทั้งมาตรการดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เนื่องจากสาระสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน คือ การหมุนเวียนของทรัพยากร หรือวัสดุกลับมาใช้ใหม่ อีกทั้งการลดอุปทานพลาสติกส่วนเกินยังสอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศไทยที่มี 2 เป้าหมาย คือ (1) การลดและเลิกใช้พลาสติกเป้าหมายด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (2) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ 100 ภายในปี พ.ศ. 2570 อีกด้วย⁵⁹

การกำจัดพลาสติกส่วนเกินย่อมเป็นการจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพราะตามที่ได้อภิปรายไปแล้ว การกำจัดขยะพลาสติกเป็นเรื่องยากเนื่องจากพลาสติกมีอายุยาวนานและวิธีการกำจัดที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้น การลดปริมาณพลาสติกจึงเป็นเรื่องสำคัญ ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเห็นด้วยกับนักวิชาการบางท่าน เช่น ศาสตราจารย์ Owen McIntyre ว่า สนธิสัญญาฉบับใหม่ต้องสร้างแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนในด้านพลาสติก⁶⁰

สาระสำคัญประการที่สอง การจัดการเครื่องมือประมงที่สูญหาย หรือถูกทิ้ง (Abandoned Lost or otherwise Discarded Fishing Gear: ALDFG) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า ALDFG) ถือเป็นปัญหาระดับโลกที่สำคัญ เนื่องจาก ALDFG เป็นภัยคุกคามสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแนวปะการังและสัตว์ทะเลที่ใกล้สูญพันธุ์ เพื่อบรรเทาความเสี่ยงเหล่านี้ ควรใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบการติดตั้งเครื่องหมายประจำเครื่องมือประมง การติดตาม และมีการรายงานตามมาตรฐานสากลและแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด⁶¹

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ กรมควบคุมมลพิษ, "Roadmap (แผนที่นำทาง) การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573," สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2568 https://www.pcd.go.th/wp-content/uploads/2020/05/pcdnew-2020-05-27_06-47-53_174751.pdf.

⁶⁰ Owen McIntyre, "Global Governance Title: The Challenge of Crafting a Global Regime for Plastic Pollution," accessed February 28, 2025, <https://gjia.georgetown.edu/2024/02/28/the-challenge-of-crafting-a-global-regime-for-plastic-pollution/>

⁶¹ Ibid.

ผู้เขียนมีข้อพิจารณาต่อข้อเสนอแนะของประเทศไทยในประเด็นนี้ดังนี้ ปัญหา ALDFG เป็นปัญหาระดับโลก⁶² มีการค้นพบปัญหานี้ในหลายประเทศ เช่น ประเทศไทย⁶³ อินโดนีเซีย⁶⁴ ไต้หวัน⁶⁵ บราซิล⁶⁶ สหรัฐอเมริกา⁶⁷ สหราชอาณาจักร⁶⁸ ออสเตรเลีย⁶⁹ และกานา⁷⁰ เป็นต้น ในความเห็นผู้เขียนสนธิสัญญาพลาสติกฉบับใหม่ควรมีมาตรการในการควบคุมและแก้ไขปัญหา ALDFG เนื่องจาก ALDFG เป็นขยะพลาสติกทางทะเลที่เป็นอันตรายมากที่สุดต่อสัตว์และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล โดยสามารถขัดขวางการเดินเรืออย่างปลอดภัย ทำลายชายหาดและแนวปะการัง และนำไปสู่การสูญเสียทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมอื่น ๆ⁷¹

การที่ประเทศไทยเสนอให้มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหา เช่น ระบบการติดตั้งเครื่องหมายประจำเครื่องมือประมง มีการติดตามและรายงานตามมาตรฐานสากลและแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในสนธิสัญญาฉบับใหม่ จึงเป็นแนวทางที่พึงประสงค์ในการควบคุมขยะพลาสติกประเภทนี้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับทางปฏิบัติของกรมประมง เนื่องจากกรมประมงได้มีการดำเนินการติดตั้งเครื่องหมายประจำเครื่องมือประมงเพื่อตรวจสอบสถานะ

⁶² Stephen Hodgson, *Legal aspects of abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear* (Rome, FAO and IMO 2022): 1.

⁶³ กรมประมง, “กว่า 2 ปี แห่งความสำเร็จ ของการแปลงขยะทะเลกว่า 197 ตัน เป็นทุนสร้างรายได้สู่ชุมชนประมง หลังกรมประมง ผนึกกำลัง ประมงพื้นบ้าน - พาณิชย์ Cleaning ทะเล,” สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2568, https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20210715175947_1_file.pdf

⁶⁴ The World Bank's, “Management, Retrieval and Recycling of End-of-Life and Abandoned, Lost and Discarded Fishing Gear,” accessed February 28, 2025, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099081623034555328/pdf/P1691320163dff0a9085ed0df102de597ba.pdf>.

⁶⁵ Huan-Sheng Tseng and Shih-Ming Kao, “Towards responsible fisheries: Management of gillnet fishing in Taiwan,” *Marine Policy* 141, 105098, (2022).

⁶⁶ Jéssica Linka, Bárbara Segal and Luiz Miguel Casarini, “Abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear in Brazil: A Review,” *Perspectives in Ecology and Conservation* 17 (2019): 1.

⁶⁷ Joan Drinkwin et al., “Impacts of Lost Fishing Nets in the U.S. Portion of the Salish Sea,” *Marine Policy* 148 (y 2023): 105430, <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2022.105430>.

⁶⁸ Elena Mengo et al., “Fishers’ Views and Experiences on Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear and End-of-Life Gear in England and France,” *Marine Pollution Bulletin* 194, pt. A (2023): 115372, <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2023.115372>.

⁶⁹ Australian Government Australian Fisheries Management Authority, “Ghost Nets,” [https://www.afma.gov.au/fisheries-management/international-fisheries-management/ghost-nets#:~:text=Ghost%20nets%20can%20result%20in,Discarded%20Fishing%20Gear%20\(ALDFG\).](https://www.afma.gov.au/fisheries-management/international-fisheries-management/ghost-nets#:~:text=Ghost%20nets%20can%20result%20in,Discarded%20Fishing%20Gear%20(ALDFG).)

⁷⁰ Linda Bana, “The global menace of “Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear” (ALDFG): best practice to manage ALDFG in Ghana’s fisheries sector,” (Master of Science dissertation, WORLD MARITIME UNIVERSITY 2022), accessed February 28, 2025, https://commons.wmu.se/cgi/viewcontent.cgi?article=3146&context=all_dissertations.

⁷¹ International Maritime Organization, “Solutions for Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear,” last modified January 28, 2022, accessed February 28, 2025. <https://www.imo.org/en/MediaCentre/Pages/WhatsNew-1672.aspx>.

ของเครื่องมือประมงที่สูญหาย หรือถูกทิ้งอยู่แล้ว⁷²

สาระสำคัญประการสุดท้าย ประเทศไทยได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการปล่อยไมโครพลาสติกตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์พลาสติก โดยผ่านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต การขนส่ง การใช้งาน และการจัดการผลิตภัณฑ์พลาสติกเมื่อสิ้นอายุขัย⁷³

ผู้เขียนมีข้อพิจารณาต่อข้อเสนอแนะของประเทศไทยในประเด็นนี้ดังนี้ ข้อเสนอแนะของประเทศไทยที่มีต่อการจัดการไมโครพลาสติกมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากไมโครพลาสติกเป็นพลาสติกอนุภาคขนาดเล็กกว่า 5 มิลลิเมตร กำลังเป็นภัยคุกคามต่อมนุษย์และสุขภาพของโลก พลาสติกเหล่านี้ได้แทรกซึมลงไปในมหาสมุทร ดิน และแม้แต่ในอากาศ จึงเป็นเรื่องยากที่มนุษย์จะหลีกเลี่ยง นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยต่างๆ ได้แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันไมโครพลาสติกได้มีการปนเปื้อนอาหารและเครื่องดื่มของมนุษย์แล้ว กล่าวคือ ไมโครพลาสติกปนเปื้อนทั้งในส่วนของอาหารทะเล เกลือ น้ำประปา น้ำขวด และเบียร์ด้วย การกำจัดพลาสติกเหล่านี้เป็นเรื่องยากและมีค่าใช้จ่ายสูง⁷⁴ ดังนั้น การที่ประเทศไทยเสนอแนะให้สนธิสัญญาพลาสติกฉบับใหม่มีการแก้ไขปัญหาไมโครพลาสติกโดยคำนึงถึงแนวทางการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต จึงเป็นเรื่องสมควรเพื่อบรรเทาและป้องกันไม่ให้ไมโครพลาสติกสะสมในมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมากไปกว่านี้

นอกจากนั้น ข้อเสนอแนะในการจัดการไมโครพลาสติกดังกล่าวยังสอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศและกฎหมายของไทยด้วย เนื่องจากหนึ่งในมาตรการคือ การเสนอให้มีการยกเลิก ไมโครบีดส์⁷⁵ การเลิกใช้ไมโครบีดส์นั้นเกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาไมโครพลาสติกโดยตรง เนื่องจากไมโครบีดส์จัดว่าเป็นไมโครพลาสติกปฐมภูมิ⁷⁶ พลาสติกไมโครบีดส์เป็นพลาสติกที่ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง อาทิ ยาสีฟัน ส่วนใหญ่ทำด้วยพอลิเอทิลีน⁷⁷ ด้วยความที่มันมีขนาดเล็กจึงสามารถเล็ดลอดจากระบบกรองน้ำได้ง่ายและไหลลงสู่ปนเปื้อนแหล่งน้ำและทะเล⁷⁸ ในส่วนของประเทศไทยได้มี

⁷² กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, “กรมประมง จับมือ ประมงพาณิชย์ ผุด ! โครงการ “ติดเครื่องหมายเครื่องมือประมง” แก้ปัญหาขยะทะเล และ ลดอัตราการตายของสัตว์ทะเล,” สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2568 https://www4.fisheries.go.th/dof/news_local/1210/113259. และดูกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2568 https://resolution.soc.go.th/PDF_UPLOAD/2564/P_404867_21.pdf.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ GUINEA, “Fifth Session of the Intergovernmental Negotiating Committee on Plastic Pollution 25 November- 01December 2024 Busan, Korea Item 4 GUINEA, STATEMENT,” accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/guinea_statement_inc-5_busan_south_korea_nov.pdf

⁷⁵ กรมควบคุมมลพิษ, “Roadmap (แผนที่นำทาง) การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573.”

⁷⁶ สุกฤตา ปุณยอุปัทธ์ และ ประสงค์สม ปุณยอุปัทธ์, “ไมโครพลาสติก: จุดกำเนิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม และ วิธีการจัดการ” วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม 15 ฉ. 2 (2562): 91.

⁷⁷ Greenpeace, “ไมโครบีดส์ คืออะไร,” สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2568, <https://www.greenpeace.org/thailand/publication/2927/microbeads/>.

⁷⁸ ทศชาติ ทพยมีชัย, “ไมโครพลาสติก: ผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์,” แก๊ซครั้งล่าสุด 2 กันยายน 2565

กฎหมายห้ามผลิต นำเข้า หรือ ขายเครื่องสำอางมีส่วนผสมของพลาสติกไมโครบีดส์ นั่นคือ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดลักษณะของเครื่องสำอางที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือ ขาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562⁷⁹ ดังนั้นการที่ประเทศไทยเสนอให้สนธิสัญญาพลาสติกฉบับใหม่ มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาไมโครพลาสติกทั้งวงจรชีวิตย่อมมีความสอดคล้องกับนโยบาย และกฎหมายของไทยในเรื่องนี้

6. บทสรุป

การเกิดขึ้นของสนธิสัญญาพลาสติกระดับโลกเป็นเรื่องที่ประชาคมระหว่างประเทศ ต้องพยายามทำให้สำเร็จ กล่าวคือในการประชุมครั้งถัดไปที่เจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในช่วงวันที่ 5 - 14 สิงหาคม พ.ศ. 2568⁸⁰ สนธิสัญญาพลาสติกควรจะเกิดขึ้นแล้ว เนื่องจาก ปัญหาขยะพลาสติกเป็นปัญหาที่มีความร้ายแรงและมีความเร่งด่วน ดังนั้น จึงต้องมีรอบ ความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะเป็นฐานในการแก้ไขปัญหา

กระนั้นตามที่ได้อภิปรายไปในบทความนี้ยังมีความท้าทายในทางกฎหมายและ นโยบายระหว่างรัฐ ซึ่งจะต้องพยายามหาจุดกึ่งกลาง (A Middle Ground) ให้ได้ อาทิ การ จำกัดจำนวนการผลิตพลาสติกส่วนเกินยังควรมีอยู่ อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ในการจำกัด การผลิตพลาสติกควรจะมีชัดเจน อีกทั้งจะต้องมามาตรการชดเชย หรือเยียวยารัฐผู้ผลิต พลาสติกด้วย ถ้าการจำกัดจำนวนการผลิตพลาสติกดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของ รัฐผู้ผลิตพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญ

ในส่วนของการข้อเสนอแนะของประเทศไทย โดยภาพรวมข้อเสนอแนะมีความสอดคล้อง กับ แนวคิดการจัดการพลาสติกทั้งวงจรชีวิต (Full-Life Cycle Approach) อีกทั้งยังมีความ สอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ การที่ประเทศไทยมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดการไมโครพลาสติกย่อมสอดคล้องกับแนวทาง เป้าต้นของสนธิสัญญาพลาสติก เนื่องจากสนธิสัญญาพลาสติกฉบับใหม่ที่จะเกิดขึ้นนี้ย่อม ครอบคลุมไปถึงการแก้ไขปัญหาไมโครพลาสติกด้วย

สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2568, <https://petromat.org/home/microplastics-human-health-impacts/>

⁷⁹ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดลักษณะของเครื่องสำอางที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือขาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 312 ง (23 ธันวาคม 2562): 4.

⁸⁰ The United Nations Environment Programme, "Second Part of the Fifth Session (INC-5.2)," accessed April 28, 2025, <https://www.unep.org/inc-plastic-pollution/session-5.2>

References

- Asia Pacific Group Regional Statement. “Fifth Session of the Intergovernmental Negotiating Committee on Plastic Pollution including in the marine environment 25 November - 1 December 2024, Busan, Republic of Korea.” Accessed April 28, 2025. https://resolutions.unep.org/incres/uploads/apg_statement_for_inc-5_final_0.pdf.
- Australian Government. Australian Fisheries Management Authority. “Ghost Nets.” Accessed April 28, 2025. [https://www.afma.gov.au/fisheries-management/international-fisheries-management/ghost-nets#:~:text=Ghost%20nets%20can%20result%20in,Discarded%20Fishing%20Gear%20\(ALDFG\)](https://www.afma.gov.au/fisheries-management/international-fisheries-management/ghost-nets#:~:text=Ghost%20nets%20can%20result%20in,Discarded%20Fishing%20Gear%20(ALDFG)).
- Bana, Linda. “The Global Menace of ‘Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear’ (ALDFG): Best Practice to Manage ALDFG in Ghana’s Fisheries Sector.” Master’s thesis, World Maritime University, 2022. Accessed February 28, 2025. https://commons.wmu.se/cgi/viewcontent.cgi?article=3146&context=all_dissertations.
- Department of Fisheries, Ministry of Agriculture and Cooperatives. “Department of Fisheries collaborates with commercial fisheries to launch the “Tag Fishing Gear” project to address marine debris and reduce marine animal mortality.” Accessed April 10, 2025. https://www4.fisheries.go.th/dof/news_local/1210/113259. [In Thai].
- Department of Fisheries. “Over 2 Years of Success: Converting More Than 197 Tons of Marine Debris into Income-Generating Capital for Fishing Communities After the Department of Fisheries Joined Forces with Artisanal and Commercial Fisheries in the ‘Clean Up the Sea’ Campaign.” Accessed February 28, 2025. https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20210715175947_1_file.pdf. [In Thai].
- Drinkwin, Joan, Kyle Antonelis, Madison Heller-Shipley, Paul Rudell, Michael Etnier, Tom Good, Anna Elz, and Jason Morgan. “Impacts of Lost Fishing Nets in the U.S. Portion of the Salish Sea.” *Marine Policy* 148 (2023): 105430. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2022.105430>.
- Geyer, Roland, et al. “Production, Use, and Fate of All Plastics Ever Made.” *Science Advances* 3, no. e1700782 (2017): 1–5.
- Greenpeace. “What are microbeads?” Accessed April 10, 2025. <https://www.greenpeace.org/thailand/publication/2927/microbeads/>. [In Thai].

- Group of Latin America and the Caribbean Countries. "Opening Statement, November 2024 – Busan, Republic of Korea." Accessed April 28, 2025. https://resolutions.unep.org/incres/uploads/grulac_inc-5_opening_statement_0.pdf.
- Guinea. "Fifth Session of the Intergovernmental Negotiating Committee on Plastic Pollution, 25 November -1 December 2024, Busan, Korea: Item 4 Guinea Statement." Accessed April 28, 2025. https://resolutions.unep.org/incres/uploads/guinea_statement_inc-5_busan_south_korea_nov.pdf.
- "HAC Member States Ministerial Joint Statement for INC-5." Accessed April 28, 2025. https://resolutions.unep.org/incres/uploads/final-hac-ministerial-joint-statement-for-inc-5-for-publication-67-members_0.pdf.
- High Ambition Coalition to End Plastic Pollution. "Home Page," Accessed April 28, 2025. <https://hactoendplasticpollution.org/>.
- Hodgson, Stephen. *Legal Aspects of Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear*. Rome: FAO and IMO, 2022.
- Huan-Sheng Tseng and Shih-Ming Kao. "Towards responsible fisheries: Management of gillnet fishing in Taiwan." *Marine Policy* 141, 105098 (2022).
- International Maritime Organization. "Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter." Accessed April 28, 2025. <https://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/London-Convention-Protocol.aspx>.
- International Maritime Organization. "International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL)." Accessed April 28, 2025. [https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-\(MARPOL\).aspx](https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx).
- International Maritime Organization. "Solutions for Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear." Last modified January 28, 2022. Accessed February 28, 2025. <https://www.imo.org/en/MediaCentre/Pages/WhatsNew-1672.aspx>.
- International Maritime Organization. "The London Convention and Protocol." Accessed April 28, 2025. <https://www.imo.org/en/KnowledgeCentre/ConferencesMeetings/Pages/London-Convention-Protocol.aspx>.

- International Maritime Organization. Marine Environment Protection Committee. “Resolution MEPC.201(62): Amendments to the Annex of the Protocol of 1978 Relating to the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973 (Revised MARPOL Annex V).” Adopted July 15, 2011. Accessed April 28, 2025. [https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/MEPCDocuments/MEPC.201\(62\).pdf](https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/MEPCDocuments/MEPC.201(62).pdf).
- International Union for Conservation of Nature. “Plastic Pollution.” Issues Brief, May 2024. Accessed April 28, 2025. <https://iucn.org/resources/issues-brief/plastic-pollution>.
- Jebe, Ruth, and Susan Park. “The U.N. Global Plastics Treaty: How Narrative Shapes Global Environmental Policy.” *North Carolina Journal of International Law* 50, no. 1 (2025): 1–45.
- Jumpot Saisoonthorn. *International Environmental Law: Protection and Preservation of the Marine Environment*. 3rd ed. Bangkok: Winyuchon, 2017. [In Thai].
- Kuwait on behalf of the Like Minded Countries. “Statement for the Plenary – 1st December 2024.” Accessed April 28, 2025. https://resolutions.unep.org/incres/uploads/speech_plenary_1-12-2024_1.pdf.
- Linka, Jéssica, Bárbara Segal, and Luiz Miguel Casarini. “Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear in Brazil: A Review.” *Perspectives in Ecology and Conservation* 17, no. 1 (2019): 1–12.
- McIntyre, Owen. “The Challenge of Crafting a Global Regime for Plastic Pollution.” Accessed February 28, 2025. <https://gjia.georgetown.edu/2024/02/28/the-challenge-of-crafting-a-global-regime-for-plastic-pollution/>.
- Mengo, Elena, et al. “Fishers’ Views and Experiences on Abandoned, Lost or Otherwise Discarded Fishing Gear and End-of-Life Gear in England and France.” *Marine Pollution Bulletin* 194, Part A, no. 115372 (2023).
- Nagtzaam, Gerry. “A Fraying Patchwork Quilt: International Law and Plastic Pollution.” *Villanova Environmental Law Journal* 34, no. 1 (2023): 141–177.
- National Geographic. “The World’s Plastic Pollution Crisis Explained.” Educational Resource. Accessed December 8, 2024. <https://education.nationalgeographic.org/resource/worlds-plastic-pollution-crisis-explained/>.

- Omolere, Mitota P. “The Outcome of the Global Plastic Treaty Negotiations in Busan: A Pivotal Moment or a Missed Opportunity?” *Earth.org*. Last modified January 2, 2025. Accessed April 28, 2025. <https://earth.org/the-outcome-of-the-global-plastic-treaty-negotiations-in-busan-a-pivotal-moment-or-a-missed-opportunity/>.
- Pannavit Tapaneeeyakorn. “The International Tribunal for the Law of the Sea Advisory Opinion on Climate Change and Benefits that Thailand Receives from the Tribunal’s Advisory Opinion.” *Chulalongkorn University Law Journal* 43, no. 2 (2025): 41–68. [In Thai].
- Pannavit Tapaneeeyakorn. “The Principle of Sustainable Development and the National Park Regulation.” *Naresuan University Law Journal* 10, no. 1 (2017): 29–46. [In Thai].
- Paradee Pansriworapong and Wisakha Phoochinda. “Guidelines for Prevention and Correction Management of Contaminated Microplastics Problem: Policy Analysis.” *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University* 14, no. 2 (2022): 151–175. [In Thai].
- Parmentier, Rémi. “Plastics Treaty: What Went Wrong in Busan? What’s Next?” *SDG Knowledge Hub*. Last modified December 24, 2024. Accessed April 28, 2025. <https://sdg.iisd.org/commentary/guest-articles/plastics-treaty-what-went-wrong-in-busan-whats-next/>.
- Pitchasinee Srisawat. “Legal Measures for the Control of Marine Plastic Litter.” PhD diss., Faculty of Law, Thammasat University, 2022. [In Thai].
- Pollution Control Department, “Roadmap for Plastic Waste Management 2018 – 2030.” Accessed April 10, 2025. https://www.pcd.go.th/wp-content/uploads/2020/05/pcdnew-2020-05-27_06-47-53_174751.pdf. [In Thai].
- Rayfuse, Rosemary, Aline Jaeckel, and Natalie Klein. “International Marine Environmental Law in the 21st Century.” In *Research Handbook on International Marine Environmental Law*, edited by Rosemary Rayfuse, Aline Jaeckel, and Natalie Klein. Cheltenham: Edward Elgar, 2023.
- Sukrita Punyauppa-path, and Prasongsom Punyauppa-path. “Microplastics: Origin, Environmental Impact, Food and Beverage Contamination and Management Methods.” *Journal of Environmental and Sustainable Management* 15, no. 2 (2020): 88-105. [In Thai].

- Tatcha Sapmeechai. "Microplastics: Impacts on Human Health." last modified 2 September 2, 2022. Accessed April 30, 2025. <https://petromat.org/home/microplastics-human-health-impacts/>. [In Thai].Thailand. "Thailand's Statement at the Fifth Session of Intergovernmental Negotiating Committee to Develop an International Legally Binding Instrument on Plastic Pollution, Including in the Marine Environment (INC-5)." First part of the Fifth Session (INC-5.1), November 25, 2024. Accessed April 11, 2025. https://resolutions.unep.org/incres/uploads/thailand_national_statement_inc5_final_27_nov.pdf.
- The African Group. "AGN Statements for CG 4." Accessed April 28, 2025, https://resolutions.unep.org/incres/uploads/agn_statements_for_cg_4_preamble_principles_scope_definitions_26-11-24_0.pdf.
- The European Union. "Opening Statement by the European Union and Its 27 Member States at the 5th Session of the Intergovernmental Negotiating Committee to Develop an International Legally Binding Instrument on Plastic Pollution, Including in the Marine Environment." Accessed April 28, 2025. https://resolutions.unep.org/incres/uploads/eums_inc_5_opening_statement_0.pdf.
- The United Nations Environment Programme. "Second Part of the Fifth Session (INC-5.2)." Accessed April 28, 2025. <https://www.unep.org/inc-plastic-pollution/session-5.2>
- The World Bank's. "Management, Retrieval and Recycling of End-of-Life and Abandoned, Lost and Discarded Fishing Gear." Accessed February 28, 2025. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099081623034555328/pdf/P1691320163dff0a9085ed0df102de597ba.pdf>.
- Tseng, Huan-Sheng, and Shih-Ming Kao. "Towards Responsible Fisheries: Management of Gillnet Fishing in Taiwan." *Marine Policy* 141, no. 105098 (2022).
- UN Environment Programme. "Plastic Pollution." *Topic Overview*. Accessed December 8, 2024. <https://www.unep.org/plastic-pollution>.
- UN Environmental Programme. "How Can a Life-Cycle Approach Curb the Plastic Pollution Crisis?" News and Stories, June 27, 2022. Accessed February 28, 2025. <https://www.unep.org/news-and-stories/story/how-can-life-cycle-approach-curb-plastic-pollution-crisis>.

United Nations Environment Programme. “Draft Report of the Intergovernmental Negotiating Committee to Develop an International Legally Binding Instrument on Plastic Pollution, Including in the Marine Environment, on the Work of the First Part of Its Fifth Session.” UNEP/PP/INC.5/8, February 10, 2025. Accessed May 7, 2025. https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/47162/INC_5_1_Report.pdf.

United Nations Environment Programme. “Historic Day in the Campaign to Beat Plastic Pollution: Nations Commit to Develop a Legally Binding Agreement.” U.N. Press Release, March 2, 2022. Accessed April 28, 2025. <https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/historic-day-campaign-beat-plastic-pollution-nations-commit-develop>.